

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: .....

Cím: *Budapesti Képeslapok:*
Este a „Hét választó”-ban

Forrás: *Kis Újság*
Budapest 1951. II. 25

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

640.24

„Hét választó fejedeleme”

„1951”

Budapesti képeslapok:

Este a „Hét választó”-ban

A KÖPADLÓS, márvány szemöldökű szalaterem ilyenkor kezd benépesedni csöndes borivókkal és hallgatag árnyakkal. Az emberek innen a szomszédságból jönnek, a Döbrentei-utca és az Apród-utca tépelt házaiból, az árnyak már távolabbról suhannak elő, évszázadok homályából, amikor itt állt még a hajóhid budai feje, szemközt a vár Szarvaskapujával s körülvéve fogadókkal, mulatókkal; ráé, örmény, görög kereskedők házaival. Ebben az utca szintje alá merült házban volt a Hét választófejedelemehez címzett fogadó, kocsmá és szála, ahol farsangidőn csimolyások reszelték a talpalávalót a népnék, míg a belsőbb termekben a gazdag polgárfijúság finomkodott kóborló bécsi muzikmeisterek dallamaira. A tabáni rác templomban feketeszakállú, sápadt pópák hajlongtak az ezüstikonok előtt: goszpodin pomiluj... az Aranyperceben meg duhaj fauszlatók és vérmes szerb hajósok itták a fekete rácürmöst. Az alkonyat tompa, tavaszias páráiban megéled a régi Buda halkán lüktető zive,

salétrommal kivért házak homloka mögött borvörös laternák gyúlnak fel s a Szarvaskaput védelmező, meredek erődítmény, a barbakán oldalába tapadó barokk házacskák függőfolyosóin görnyedti, fekete árnyék botorkál az éhhalál felé: *Virág Benedek*, a költő...

HUZAT JÁRIA át a Hét választó kettős udvarát, amelyek közül az első emeletnyi magasságban van a másik fölött s mégis egy emelettel alacsonyabban az utcánál. Patkányszínű homály csordogál a vén falépcsőn, amely olyan öreg már, hogy rosljaira homlik a régi tölgygerenda s a mélyen kikopott kövekben úgy csillog a fény, mint a tócsák. A Hét választó roskatag szárnyaival megható, vénemberes gyöngédséggel öleli azt az emeletes kis barokk házacskát, amely az udvarán áll, elkülönülve és mégis összeforva a vénséges fogadóval, sértetlenül vészelté át Buda két ostromát éppúgy, mint az 1810-es tabáni tüzvész, amikor minden leégett itt, csak az a ház őrizte meg barokk szépségét, azt a toszkán barokkot, amelyet stájer kőművesek hoztak a budai pol-

gárság otthonául. Fönn, a párkányos ablakok alatt rejtelmes kis átjáró búvik a tabáni tempóhoz, pedig a Hét választóból kevesen jártak át a hűvös templomívek alá, de valamikor szükség volt rá s ott-hagyták a mai napig. A nagypolgári élvettség és az aszketizmus között ível az arasznyi hidacska, magasan az idő és a tér fölött, amely tanuja volt a szent, öreg költő pusztulásának s amely látta belépni az Ajkaiak házába 1813 március 18-án *Berzsenyi Dánielt*, a komor és büszke dunántúli óriást, aki azért veit szállást a

Hét választónál, hogy meglássa *Virág Benedeket*, az agg pályatársat. Csöndes és szomorú szertartás volt ez a találkozó, nem is volt más tanuja, mint ez a vén fogadó s *Helme-czynkel* meg *Vitkovics Mihály* uram, aki híven beszámolt a két költő találkozásáról *Kazinczyhoz* írott levelében, *Berzsenyi* pedig a maga orgonahangján zengte meg Pestbuda dícséretét s a találkozást:

„Hát amidőn majd véled s *Helme-czynkel*
Virághoz együtt ballagunk karöltve,
S a bölcs öregtől új lelket veszünk...”

A bölcs öreg bizony akkor már nem osztogatott mást, mint új lelket, a magyar költészet apró méceit, amelyek még pislogtak a gyöngé testben, míg meg nem tért a szomszéd templom ravatalára

ADD'G AZONBAN még történt valami e szűk utcákban, nevezetesen az Apród-utca egyben, a hangos Aranyperce szomszédságában, ahol 1818 november elsején fia született a *Semmelweis*-családnak s akit a tabáni templomban *Ignác* névre kereszteltek. Itt élte le gyerekkorát az „anyak megmentője”, ebben a verbő, hangos világban, ahol a vulgáris örömeiket kínai falfestmények cégérezték, akár a pompeji örönnegyed mozaiktáblái s az Aranyperceben, e pogány freskók alatt éjjel és nappal zengelt a tanbura, szerelemre és daira lazító, vad pergéssel. A régi bordelyt elvitte az ostrom, nem kár érte. Ami művészet volt a festményekben, azt őrzik a fényképek, de *Semmelweis* szülőháza ma is romokban hever, alig emlékszik valaki rá, hogy innen indult el az az orvos, aki átvágta magát a kortársak maradiságán és irigységén s az anyákat megajándékozta egy forradalmi tudományos felfedezéssel. Hol lehetne méltóbb helye a magyar orvostudomány múzeumának, mint *Semmelweis* szülőházában?

ÖBERGRUBER Keresztélynek hívták a karinthiai építőmestert, aki beépítette a barbakán meredek lejtőjét házakkal, templomokkal és kocsmákkal, maig is titokzatos statikával oldva meg a csaknem függőleges meredély veszélyeit s olyan házakat ragasztva a hegyoldalba, amelyek földszintes

viskából kétemeletes barokk palotává mélyülnek egyik utcától a másikig. Idelelnem nem sokat változott a negyed arculata, de fönn a régi várat eltemették az új építkezések s most kezdenek előfihérteni a régi bástyák, ormok és tornyok, mint valami ropant csontváz, amelyről kegyeletes kezek tisztogatják a pihenő földet. Ebben a derengő esti világításban, ebben a füstszagú csöndességben szinte a strázsák nyikorgása is hallik, nehéz, vasalt szekerek dübörgése a hajóhid pallóin, vidám asszonyi síkogatás az Aranyperce felől, cigány-

muзыка a Szarvasból, horgonyláncok ütemes csörgése a Dunáról, ahol nehéz dereglyék alszanak, hasukban a magyar búzával. Talán *Obergruber Keresztély* árnyéka is ott ballag ropogó bőrkötenyben valamelyik csöndesebb ivó felé, ahol gojvász legényei lógalják szalmaszínű szakállukra a porcellánpipát és kortyolgatják kőfedeles korsókból a vərbéli serfőzők italát. Talán *Vitkovics* uram is ott ácsorog a sarkon, ahonnan fel lehet látni a költő ablakára és halcan skandalja *Berzsenyi* sorait:

*Midőn Budának ropant bércfokáról Szédülve Pestnek tornyait tekintem,
S a száz hajókat rengető Dunát,
A nagy Dunának tündér kereteit
És a habokkal küzdő szép hidat,
Mélyen zibongva egy világ tolong:
Midőn körültem minden él s örül
S újabb, meg újabb érzelmre gyűjt;*

Budapestre vonatkozó

Szerző: .....

Cím: *Budai képek*

Hét választó

Forrás: *Kis Újság*

Budapest 1911

(Hely)

(Idő)

*Itt a tanult kéz nagy rémekjei,
Ott a dicső ész alkotásai
Az élet édes bájait mutatják,
S mindazt előltem testesülve látom
Ami magamban csak képzelhetek:
Kívánhat e még többjélét szemem?*

A BORISSZÁK

egymásután tesz be magát mögött a zöld ajtót, egyre kevesebb lesz az élő ember s egyre több az árnyék a Hét választóban. Huzat sipol a lépcsők fölött és macska oszon ki esti kalandja után, valahol nehéz hordókat görgetnek. A mult és a jelen között elmosódnak az idő határai s az öregember a sarokban olyan öreg, hogy talán még markában forgatta a szabócéh zászlaját, amikor a szabólegények rohamra mentek Budavár ostrománál. A zászló ott pihen börtökjében a tabáni templomban s az öregember is feléle fordítja pohara talpát. Csendesen mulnak az éji percek a Hét választónál s a barokk ablakpárkányok fölött alvó galambok mocoognak. Berzsényi ment erre egykor, szívében örömmel Pestbuda szépségén és gazdagságán, amelynek hőcsöje volt

ez a tenyérnyi tér. A rác kalmárok és görög hajósok elusztak az idő hátán és az urbánus haladás, a világoóság felé törtető emberek emlékét alig őrzi más, mint Obergruber Keresztély szépvonalú háza, a függőfolyosók és szemérmes loggiák, a szépívű rácsok egy szappanészagú folyosó fölött, boltíves ajtók és apró ablakok, vörösmárvány ajtóramák, fűrészpórállatú fáskamrák fölött, egy hideg, lúgszagú mosókonyha, amely a Hét választó háltérmenének kisszálája volt s hol ördögöskezü bécsi kártyaművészek keverték benne a lapot, hol magyar költők lesték látomásait a borospohár fenekén. A látomások rendre valóra válnak. Micsoda hangon dördülne meg *Berzsényi* ma, ha alátékintene „Budának roppant bérefokáról“, micsoda fény villanna *Semmelweis* pápaszemén, ha beléphezne egy szülőkórházba. Repül az idő, amíg a porladó lépcsők felvezetnek a térre, a kísérteti némán lengő ajtó lecsapja mögöttem a mult varázsdobozának fedelét s a Gellérthegy alól friss futással, egyetlen sárga fénycsövátelve maga elé, megérkezik az utolsó villamos...